

Handläggare
Catrine Ahlman
Telefon: 08-50825155

Till
Socialnämnden
2024-12-10

Skrivelse angående statistik över bortförda Stockholmselever

Svar på skrivelse från Liberalerna och Moderaterna

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

En skrivelse angående statistik över bortförda Stockholmselever har inkommit till socialnämnden från Jan Jönsson (L) och Andrea Hedin m.fl. (M).

Skrivelsen lyfter att många elever har lämnat Sverige för kortare eller längre utlandsvistelse utan att det finns någon samlad information om skälet till skolfrånvaron. Det saknas även statistik över bortförda elever. Skrivelsen påpekar att uppföljningen av dessa utlandsvistelser brister och att det inte heller finns någon utpekad ansvarig aktör som kontrollerar var eleverna tar vägen då de skrivs ut ur skolan.

Bland annat pågår ett samarbete mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen med att uppdatera stadens rutin för att motverka att barn och unga förs utomlands till skadliga utlandsresor. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen sammankallar en arbetsgrupp med kuratorer från förskoleklass, anpassad skola, gymnasiet och grundskola, socialtjänstens enhetschefer från stadsdel och barnahus, juridiska avdelning samt representanter från förskoleförvaltningen. Syftet är även att hitta vägar och arbetssätt för att sprida kunskap om det utvidgade utreseförbudet till verksamheterna som deltar i arbetsgruppen.

I socialtjänstens förebyggande arbete möter olika professioner ofta familjer och barn och unga som lever i olika former av hederskontext, vilket skapar möjligheter för barnet eller den vuxne att berätta om oro och för de förebyggande professionerna att agera.

När ett barn har förts utomlands ska socialtjänsten kontakta UD och följa den samarbetsrutin som finns gällande bortförda barn.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

En skrivelse angående statistik över bortförda Stockholms elever inkom till socialnämnden från Jan Jönsson (L) och Andrea Hedin m.fl. (M).

Ärendet

Skrivelsen lyfter att många elever har lämnat Sverige för kortare eller längre utlandsvistelse utan att det finns någon samlad information om skälet till skolfrånvaron. Det saknas även statistik över bortföljande elever. Skrivelsen påpekar att uppföljningen av dessa utlandsvistelser brister och att det inte heller finns någon utpekad ansvarig aktör som kontrollerar var eleverna tar vägen då de skrivs ut ur skolan. Mot bakgrund av detta ställer skrivelsen följande frågor:

- Hur ser stadens system för att ha koll på hedersrelaterade utföranden ur landet ut?
- Vilka åtgärder vidtas preventivt och vilka åtgärder vidtas när barn de facto förts ut?
- Hur har den nya lagstiftningen börjat tillämpas i socialtjänsten?
- Hur många bortförda elever rör det sig om per år?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgrupp har behandlat ärendet den 10 december 2024 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 5 december 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Att motverka att barn och unga förs utomlands mot sin vilja och till skadliga utlandsvistelser är ett mycket viktigt arbete.

Socialförvaltningen utforskar arbetssätt och samarbeten för att stärka detta arbete i staden.

Bland annat pågår ett samarbete mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen med att uppdatera stadens rutin för att motverka att barn och unga förs utomlands till skadliga utlandsresor. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen sammankallar en arbetsgrupp med kuratorer från förskoleklass, anpassad skola, gymnasiet och grundskola, socialtjänstens enhetschefer från stadsdelsförvaltningarna och barnahus, juridiska avdelning samt representanter från förskoleförvaltningen. Syftet är även att hitta vägar och arbetssätt för att sprida kunskap om det utvidgade utreseförbudet till verksamheterna som deltar i arbetsgruppen.

Skolsociala team finns idag i alla stadsdelsområden och det är ungefär 100 av stadens grundskolor som samarbetar med socialtjänsten kring denna insats, vars målgrupp är elever i årskurs 4-9 med upprepad eller längre frånvaro. I några stadsdelsområden finns både skolsocionomer, föräldrarådgivare och fältassistenter kopplade till alla högstadieskolor i syfte att tillsammans erbjuda ett brett preventivt stöd till elev och familjer utifrån ett helhetsperspektiv.

I socialtjänstens förebyggande arbete möter dessa professioner familjer och barn och unga som lever i olika former av hederskontext. Skolsocionomer och fältassistenter verkar på arenor där barn och unga är. Det möjliggör en tillitsfull relation till barnet eller den unge och ger möjligheter för denne att berätta om oro rörande hedersrelaterad problematik eller oro för att föras utomlands mot sin vilja och för professionerna att agera för att skydda. Föräldrarådgivare möter föräldrar och får ofta en god insyn i familjens situation och i vardagen och familjesystemet runt barnet. Om det inte föreligger ett akut behov av skydd för barnet har föräldrarådgivarna möjlighet att diskutera eventuella regler i hemmet som begränsar barnet och hur det påverkar barnets utveckling och sociala relationer med föräldrarna.

I staden finns också Origo, ett resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld. De erbjuder konsultativt stöd, vägledning och utbildning till socialtjänsten i kommunerna i Stockholms län samt till andra yrkesverksamma inom polis, skola, fritid, hälso- och sjukvård samt till frivilliga aktörer. De erbjuder även stöd och rådgivande samtal till ungdomar.

Om barnet redan har förts ut ur landet finns en rutin gällande samarbetet med sektionen för familjekonfliktsfrågor på UD som kan bistå i arbetet med att barnet återförs till Sverige. UD:s möjligheter är dock starkt begränsande och beror på de familjerättsliga lagar som råder i det land barnet befinner sig och på barnets eventuella dubbla medborgarskap. Ett ärende som behandlas av UD kan involvera flera myndigheter. UD har inga utredande befogenheter och är beroende av socialtjänstens utredande funktion vid bedömning i det enskilda ärendet. Samverkan i dessa ärenden är därför avgörande.

I socialtjänstrapporten framgår att antalet ärenden aktuella hos socialtjänsten med hedersrelaterad problematik som anmälningsorsak har ökat med cirka 28 % mellan 2022 och 2023. Skadliga utlandsvistelser som enskild anmälningsorsak finns inte i de sociala systemen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse angående statistik över bortförda
Stockholmselever

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-11-28
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-11-28